

Иван Вазов
Дипломираните

Non, d'aucune chevalerie
Je n'ai le brevet sur velin.
Je ne sais qu'aimer ma patrie,
Je suis vilain et tres vilain.

Beranger

Да, господа, така, невежествен съм аз!
Не съм достоен, знам, да бъда между вас.
Злочест съм аз, уви, че в мойта младост трома
кат вази не грабнах поне една диплома,
за да блеща всегда с таз книга-талисман,
що ректор някой си небрежно ми надраска,
и с нея да вървя надменен, горд, засмян,
и да ми служи тя за було и за маска
на всичко, всичко, що бездарно, тъмно, зло,
природата тури под моето чело
и кат разковник скъп към щастье да ме води
през всичките врати и служби, и доходи.
Наистина, простак, невежествен съм аз,
не съм прахосал част от мойта пролет тъмна
да свърша някой курс и някой още клас,
да мога по-подир със право аз да гръмна:
„Коленичете вси, и малък, и голям!
При вас спасител същ и гений днес довтаса!
Аз чел сам Блунчли; Фохт и Кант и – Дарвин сам
в главата ми стоят; другар ми е Бентам,
учил съм даже таблиците на Лапласа!“

О, не, не съм учен и в ваший горд разряд,
кат мен невежа път не може си пробие,
туй казвах си го аз, казахте го и вие.
Аз прост съм человек и сам съм виноват!
Кат вази не успях, завършил факултета,
кат бомба таз страна да стрелна, да връхлеть
и от обскурна твар – без подвизи, без труд,
богат да стана в три дни – във четири – прочут!
(Страната туй дължи на мойта свяст висока);
и по каприза свой съдбата й безока
да поведе без страх в каквато щъ посока.

Аз нямам право днес кат вас да съм хлевуст.
Оскъден съм сега от знания дълбоки,
на книгите не знам названията изуств,
за слава нямам аз претенции високи.

Аз бедно съм дете на естеството днес,
кумирът ми е друг, не вашият интерес.
Аз малко се учих и малко ази чина.
Не съм донесъл плод от никоя чужбина.
Под тоя небосвод родих се и раснах
и само тоз въздух отечествен дишах,
и – саморасляк див – на тая почва дива
намирах си храна и пиях струя жива.
Навикнах йоще млад да вярвам в честността,
да мисля, че у нас към ближний любовта,
съзнаньето в дълга, полетът към зората,
към правдата света, към зракът, към борбата
готовността за все: за жертви, за беда,
когато се касае за работи свети –
неща, излишни вам и много редки тука –
за мене са поне най-красната наука!

Таз книга четох аз. Не мога като вас
с загадъчен диплом звездите днес да свалям
и с гръмки имена аз мойто да разфалям,
да казвам, що знам аз, а не какво съм аз.

А имам йоще таз наивност във светът
да мисля, че сърцето трябва при умът,
че нашият кумир не състои в златото,
че можем, ако щем, и без скрепен диплом
да бъдем добри и честни мълчишком.
Доброто аз не правя, но верувам в доброто.
Далеч е идеалът, но аз го гоня пак.
Аз слаб съм и неук, но пак се сещам як
и труда се безспир на всякой, който чува
и търси красното с приветливо лице,
туй слово да предам, що в моето сърце
природата го вдъхва и господ го диктува.

Така е, господа. Блестещият диплом
не може днес да е, по моя разум хром,

мерило и аршин на нашата полезност
и несъмнен знак за несъмнена честност.
Примери мога да, и не един, не два,
че без диплом гръмлив, без шум и без слова
мнозина братя във от учената класа
и без да са поне слушали за Лапласа,
умяха с своя труд, заслуги и талант
да си въздигнат в нас нетленен монумент.
И тоз хартиен къс, челото ви що киче,
не може ви преда сан по-друг, по-висок
и на забвеньето от червяка жесток
не може ви спаси във гроба ви дълбок.
Защото изворът на всякое величие
във дарбата стои, не в външното отличие
и славните мечти в сърцето ни цъфтят,
и само оттам могат високо да летят.
И Левски беше прост. Черковният канон
бе всичият му курс. А вижте как грей он?
И Ботев, тоз герой, тоз мрачния певец,
и без диплом умря в Балкана кат борец.

КРАЙ

Източник: Словото

Набиране: Надежда Владимирова, Мартин Митов, Словото; Емигиол Османова,
Пловдивски университет, септември 1999

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5162>]